

Sygn. akt II AKa 170/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Krzysztof Noskowicz (spr.)

Sędziowie: SSA Jacek Pietrzak

SSA Dorota Rostankowska

Protokolant: stażysta Magdalena Krakowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Regionalnej w Gdańsku Teresy Jurek-Tymińskiej

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2018 r.

sprawy

P. S., s. E., ur. (...) w C.

oskarżonego z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

M. S., s. K., ur. (...) w G.

oskarżonego z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.; art. 238 k.k. i art. 233 § 1 k.k.

w zw. z art. 11 § 2 k.k.

D. W., s. M., ur. (...) w C.

oskarżonego z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego we Włocławku z dnia 5 lutego 2018 r., sygn. akt **II K 55/16**

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) uniewinnia oskarżonego P. S. od popełnienia czynu przypisanemu mu w punkcie 1; kosztami procesu w tej części obciąża Skarb Państwa,

b) karę pozbawienia wolności orzeczoną w punkcie 5 wobec oskarżonego M. S. obniża do 2 (dwóch) lat,

c) na podstawie art. 69 § 1 i § 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec oskarżonego M. S. warunkowo zawiesza na okres próby 5 (pięciu) lat,

d) uniewinnia oskarżonego D. W. od popełnienia czynu przypisanemu mu w punkcie 7; kosztami procesu w tej części obciąża Skarb Państwa,

e) uchyla punkty 2, 6, 8 i 10,

II. utrzymuje w mocy w pozostałej części zaskarżony wyrok,

III. wymierza oskarżonemu M. S. opłatę w wysokości 300 (trzysta) złotych za obie instancje i obciąża go 1/3 wydatków za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

P. S. został oskarżony o to, że:

I. w dniu 6 maja 2015r. w T. przy ul. (...) pomógł w ukryciu samochodu ciężarowego marki M. o numerze rejestracyjnym (...), Nr VIN (...) wraz z naczepą marki L. o nr rej. (...), Nr VIN (...), tj. zestawu o łącznej wartości 332.840 złotych wiedząc, że pochodzi on z przestępstwa, tj. o czyn z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

M. S. został oskarżony o to, że:

III. w okresie od 2 maja 2015r. do 8 maja 2015r. we W. dokonał przywłaszczenia powierzonego mu mienia znacznej wartości w postaci samochodu ciężarowego marki M. nr rej. (...) o wartości 200.000 złotych i naczepy marki L. nr rej. (...) o wartości 132.840 złotych, tj. mienia łącznej wartości zestawu o łącznej wartości 332.840 złotych, na szkodę firm (...) Sp. z o.o. i (...) S.A. w W., tj. o czyn z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

IV. w dniu 8 maja 2015r. będąc uprzedzonym o odpowiedzialności karnej za zawiadomienie organu powołanego do ścigania o niepopelnionym przestępstwie oraz o odpowiedzialności karnej za zeznanie nieprawdy, złożył w KMP we W. fałszywe zawiadomienie o dokonaniu w okresie od 2 maja 2015r. do 8 maja 2015r. kradzieży z niestrzeżonego parkingu przy stacji paliw O. mieszczącego się przy ul. (...) we W. ciągnika siodłowego marki M. o numerze rejestracyjnym (...), Nr VIN (...), rok prod. 2013 wraz z naczepą marki L. o nr rej. (...), Nr VIN (...), rok prod. 2007, na szkodę firm (...) Sp. z o.o. i (...) S.A. w W. oraz składał na tę okoliczność zeznania mające służyć za dowód w postępowaniu przygotowawczym sygn. akt 4 Ds. 499/15 nadzorowanego przez tut. Prokuraturę Rejonową zeznając nieprawdę co do samego zdarzenia i jego okoliczności, tj. o czyn z art. 238 k.k. i art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

D. W. został oskarżony o to, że:

V. w dniu 6 maja 2015r. w T. pomógł w ukryciu samochodu ciężarowego marki M. o numerze rejestracyjnym (...), Nr VIN (...) wraz z naczepą marki L. o nr rej. (...), Nr VIN (...), tj. zestawu o łącznej wartości 332.840 złotych, wiedząc, że pochodzi on z przestępstwa, tj. o czyn z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 k.k.

Sąd Okręgowy we Włocławku wyrokiem z dnia 5 lutego 2018 r. w sprawie **II K 55/16** orzekł następująco:

- uznał oskarżonego **P. S.** za winnego popelnienia czynu zarzucanego mu w pkt. I aktu oskarżenia z tym ustaleniem, że:

- a) wartość netto samochodu ciężarowego marki M. wynosiła 227.398 zł,
- b) wartość netto naczepy marki L. wynosiła 95.528 zł,
- c) łączna wartość netto zestawu wynosiła 322.926 zł,
- d) oskarżony działał wspólnie i w porozumieniu z D. W.,

tj. przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym na dzień 06.05.2015r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 294 § 1 k.k. wymierzył mu karę 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 1), z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt. 1 k.k., na okres próby 4 lat (pkt 2);

- uznał oskarżonego **M. S.** za winnego tego, że w okresie od 04 maja 2015 roku do 08 maja 2015 roku we W. działając z góry powziętym zamiarem w krótkich odstępach czasu dokonał przywłaszczenia powierzonych mu: samochodu ciężarowego m-ki M. nr. rej. (...)

o wartości netto 227.398 zł, naczepy m-ki L. nr. rej. (...)

o wartości netto 95.528 zł (łącznie wartość netto zestawu 322.926 zł) na szkodę (...) Sp. z o.o. i (...) S.A. w W., w ten sposób że w/w rzeczy ukrył, nie zwracając ich w/w pokrzywdzonym

w umówionym terminie, a następnie w dniu 08.05.2015r. we W. będąc uprzedzonym o odpowiedzialności karnej za zawiadomienie organu powołanego do ścigania o niepopelnionym przestępstwie oraz o odpowiedzialności karnej za zeznanie nieprawdy, złożył w KMP we W. fałszywe zawiadomienie

o dokonaniu w okresie od 2 maja 2015r. do 8 maja 2015r. kradzieży

z niestrzeżonego parkingu przy stacji paliw O. mieszczącego się przy ul. (...) we W. ciągnika siodłowego marki M. o numerze rejestracyjnym (...), Nr VIN (...), rok prod. 2013 wraz z naczepą marki L. o nr rej. (...), Nr VIN (...), rok prod. 2007, na szkodę firm (...) Sp. z o.o. i (...) S.A. w W. oraz składał na tę okoliczność zeznania mające służyć za dowód w postępowaniu przygotowawczym, sygn. akt 4 Ds. 499/15 nadzorowanego przez tut. Prokuraturę Rejonową zeznając nieprawdę co do samego zdarzenia i jego okoliczności, tj. przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 238 k.k. w zb. z art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w brzmieniu obowiązującym na dzień 08.05.2015r. w zw. z art. 4 § 1 k.k.

i za to na podstawie art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 5), z zaliczeniem na jej poczet, na podstawie art. 63 § 1 k.k., okresu zatrzymania od dnia 10.05.2015r. do dnia 12.05.2015r. (pkt 6);

- uznał oskarżonego D. W. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt. V aktu oskarżenia z tym ustaleniem, że:

a) wartość netto samochodu ciężarowego marki M. wynosiła 227.398 zł,

b) wartość netto naczepy marki L. wynosiła 95.528 zł,

c) łączna wartość netto zestawu wynosiła 322.926 zł,

d) oskarżony działał wspólnie i w porozumieniu z P. S.,

tj. przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 294 § 1 k.k. wymierzył mu karę 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 7);

- wyrok zawiera nadto rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów sądowych (P. S. - pkt 8, D. W. - pkt 10 i M. S. - pkt 11).

Apelacje od powyższego wyroku wywiedli obrońcy oskarżonych **P. S., M. S. i D. W.**

Obrońca oskarżonego **P. S.** zaskarżył wyrok co do tego oskarżonego w całości, zarzucając na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. obrazę przepisów postępowania karnego, co mogło mieć wpływ na treść orzeczenia, a w konsekwencji doprowadziło do poczynienia błędnych ustaleń faktycznych, a mianowicie:

1. art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k., przez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, a w konsekwencji bezzasadne uznanie, iż oskarżony P. S. wspólnie i w porozumieniu z D. W. - podjął czynności ukierunkowane na pomocy

w ukryciu samochodu ciężarowego marki M. o numerze rejestracyjny (...): (...) wraz z naczepą, w sytuacji gdy analiza wyjaśnień oskarżonego P. S., jak również zeznań świadków w osobach P. B., M. R., D. Ż. i D. C. przemawia za stwierdzeniem, iż między powołanymi nie tylko nie występowało jakiegokolwiek porozumienie co do działania w wyżej opisanym celu, ale wręcz podjęte działania zaprzeczają wysnutym przez Sąd Okręgowy we Włocławku wnioskom;

2. art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., w zw. z art. 410 k.p.k., w zw. z art. 424 § 1 k.p.k. i w zw. z art. 2 § 2 k.p.k., przez dowolną a nie swobodną, sprzeczną z zasadami doświadczenia życiowego oraz wskazaniem wiedzy i logicznego rozumowania analizę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, a w konsekwencji poczynienie błędnych ustaleń faktycznych, w zakresie w jakim dotyczą zachowania M. S. i jego zamiaru przywłaszczenia mienia w postaci samochodu ciężarowego marki M. o numerze rejestracyjny (...): (...) wraz z naczepą, w sytuacji gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że podejmowane przez niego działania znajdowały oparcie w obowiązujących przepisach prawa cywilnego art. 392 k.c., a w konsekwencji brak jest podstaw do przypisania oskarżonemu P. S. przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., w sytuacji braku zrealizowania znamion przestępstwa podstawowego;

3. art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 k.p.k. przez ograniczenie rozważań w zakresie współsprawstwa oskarżonego wyłącznie do konstrukcji prawnej przedmiotowej formy zjawiskowej przestępstwa, przy jednoczesnym pominięciu odniesienia tej konstrukcji do realiów sprawy, tj. niewskazanie w uzasadnieniu wyroku, jakie okoliczności przemawiają za przypisaniem oskarżonemu współsprawstwa w zarzucanym mu przestępstwie oraz niewyjaśnienie w uzasadnieniu wyroku znamiona „wspólnie i w porozumieniu” na czym miałyby polegać powiązania oskarżonego P. S. i D. W., co w konsekwencji pozwala stwierdzić, że w ramach przedmiotowego postępowania Sąd Okręgowy nie poczynił ustaleń faktycznych, których przedmiotem byłoby zachowanie oskarżonego P. S..

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o uniewinnienie oskarżonego od przypisanego mu czynu, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu we Włocławku do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonego **M. S.** zaskarżył wyrok co do tego oskarżonego w całości, zarzucając na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 1, 2 i 4 k.p.k.:

1. obrazę prawa materialnego, tj. art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. przez sformułowanie niesłusznego poglądu prawnego, że działania oskarżonego M. S., a w szczególności zawiadomienie Komendy Miejskiej Policji złożone przez oskarżonego o kradzieży samochodu w dniu 8 maja 2015 roku marki M. nr rej. (...) oraz naczepy marki L. nr rej. (...) o łącznej wartości 322.926 zł powierzonych mu przez firmę (...) Sp. z o.o. i (...) S.A. w W., które następnie w dniu 10 maja 2015 r. zostało odwołane przez złożenie stosownych zeznań na Komendzie Miejskiej Policji we W. jak również szereg innych czynności podejmowanych przez oskarżonego (np. wysłanie samochodu przy pomocy T. P. do O.) świadczą, że oskarżony dokonał zaboru powierzonego mu mienia, co wyczerpało znamiona przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., podczas gdy naruszenie ustalonego sposobu postępowania z rzeczą wydaną i powierzoną, nie może być traktowane jako zamiar włączenia tej rzeczy do własnego majątku, tym bardziej, że właściciel samochodu wyposażył go w urządzenie elektroniczne typu GPS i w każdej chwili miał pełną wiedzę, gdzie znajduje się przekazany oskarżonemu samochód, a więc brak jest podstaw do przyjęcia, że oskarżony dokonał przywłaszczenia powierzonego mu samochodu z naczepą i w tej sytuacji można przyjąć jedynie występowanie formy stadialnej przestępstwa czyli usiłowania (art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.);

2. obrazę przepisów postępowania procesowego, tj. art. 4 k.p.k. w zw. z art.

410 i art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k., która miała istotny wpływ na treść wyroku, a wynika z oparcia orzeczenia tylko na dowodach obciążających i pominięciu dowodów korzystnych dla oskarżonego, bez należytego uzasadnienia takiego stanowiska;

3. rażąco niewspółmierność kary, wyrażającą się w wymierzeniu bezwzględnej kary pozbawienia wolności niekaranemu oskarżonemu.

W konsekwencji tak sformułowanych zarzutów obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonego **D. W.** zaskarżył wyrok co do tego oskarżonego w całości, zarzucając na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 3 i 4 k.p.k.:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na tym, że Sąd błędnie odrzucił prawdziwe wyjaśnienia oskarżonego D. W., który zasadnie i logicznie opisał swoje działania zmierzające do znalezienia podmiotu gospodarczego, chętnego do przejęcia obowiązków leasingobiorcy - M. S. i uznał oskarżonego, na podstawie dowolnych ustaleń, winnym popełnienia czynu opisanego w wyroku,

a jako ewentualny zgłosił zarzut:

2. wymierzenia oskarżonemu rażąco niewspółmiernej kary w wysokości 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności, pomimo iż obiektywna ocena okoliczności popełnienia czynu oraz przesłanki wymiaru kary obligują do wymierzenia mu kary pozbawienia wolności w wysokości nieprzekraczającej roku pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 4 letni okres próby.

Tak argumentując, obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie o dokonanie zmiany wyroku w zakresie orzeczenia o karze i wymierzenie mu kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 4 letni okres próby.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wywiedziona przez obrońcę oskarżonego M. S. zasługiwała częściowo na uwzględnienie, co skutkowało dokonaniem zmiany zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie orzeczonej wobec tego oskarżonego kary pozbawienia wolności do 2 lat i warunkowe zawieszenie jej wykonania. Natomiast wywiedzenie apelacji przez obrońców oskarżonych P. S. i D. W. doprowadziło do uniewinnienia każdego z tych oskarżonych wobec konieczności respektowania przez sąd odwoławczy zakazu reformationis in peius określonego w art. 434 k.p.k.

Jednocześnie trzeba wskazać, że w sprawie mamy do czynienia z sytuacją, w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku został złożony tylko przez oskarżyciela publicznego, który nie wniósł apelacji. Natomiast odnośnie do apelacji obrońców oskarżonych P. S., M. S. i D. W. - co do żadnego z tych oskarżonych nie został złożony wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Dlatego też Sąd odwoławczy nie był zobligowany do przedstawienia motywów wyroku w zakresie dotyczącym apelacji wywiedzionych przez przywołanych obrońców oskarżonych (art. 423 § 1a k.p.k. w zw. z art. 457 § 2 k.p.k.).

W konsekwencji Sąd Apelacyjny ograniczył zakres uzasadnienia do wyjaśnienia przyczyn, które legły u podstaw wydanego w sprawie wyroku, wobec złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia tylko przez oskarżyciela publicznego, który apelacji nie składał.

Tam jednak, gdzie zachodziła taka konieczność Sąd Apelacyjny nawiązywał do zarzutów zawartych w wywiedzionych apelacjach. Dotyczyło to zwłaszcza omawiania rozstrzygnięcia podjętego wobec oskarżonego M. S..

Rozstrzygnięcie wydane wobec oskarżonych P. S.

i D. W. (ich uniewinnienie) jest natomiast wynikiem braku zaskarżenia wyroku sądu a quo przez oskarżyciela publicznego na niekorzyść tych oskarżonych. W tej sytuacji skuteczność apelacji wniesionych przez ich obrońców wynikała już z samego faktu ich wywiedzenia, bowiem umożliwiło to sądowi ad quem zmianę zaskarżonego co do każdego z nich wyroku na ich korzyść, niezależnie od granic zaskarżenia i postawionych zarzutów (art. 440 k.p.k.). Zatem z odmiennych zasadniczo powodów niż wnosili o to ci skarżący.

Przechodząc teraz do kwestii związanych z rozstrzygnięciem sądu ad quem co do oskarżonego M. S. stwierdzić trzeba, że w sprawie nie ma zasadniczych powodów do kwestionowania trafności ustaleń sądu a quo dotyczących sprawstwa tego oskarżonego. Jego odpowiedzialność karną Sąd Okręgowy sprowadził do przestępstwa polegającego na tym, że w okresie od 04 maja 2015 roku do 08 maja 2015 roku we W. działając z góry powziętym zamiarem w krótkich odstępach czasu dokonał przywłaszczenia powierzonych mu: samochodu ciężarowego m-ki M. nr. rej. (...)

o wartości netto 227.398 zł, naczepy m-ki L. nr. rej. (...)

o wartości netto 95.528 zł (łącznie wartość netto zestawu 322.926 zł) na szkodę (...) Sp. z o.o. i (...) S.A. w W., w ten sposób że ww. rzeczy ukrył, nie zwracając ich ww. pokrzywdzonym

w umówionym terminie, a następnie w dniu 08.05.2015r. we W. będąc uprzedzonym o odpowiedzialności karnej za zawiadomienie organu powołanego do ścigania o niepopelnionym przestępstwie oraz o odpowiedzialności karnej za zeznanie nieprawdy, złożył w KMP we W. fałszywe zawiadomienie

o dokonaniu w okresie od 2 maja 2015r. do 8 maja 2015r. kradzieży

z niestrzeżonego parkingu przy stacji paliw O. mieszczącego się przy ul. (...) we W. ciągnika siodłowego marki M. o numerze rejestracyjnym (...), Nr VIN (...), rok prod. 2013 wraz z naczepą marki L. o nr rej. (...), Nr VIN (...), rok prod. 2007, na szkodę firm (...) Sp. z o.o. i (...) S.A. w W. oraz składał na tę okoliczność zeznania mające służyć za dowód w postępowaniu przygotowawczym sygn. akt 4 Ds. 499/15 nadzorowanego przez tut. Prokuraturę Rejonową zeznając nieprawdę co do samego zdarzenia i jego okoliczności, tj.

do przypisaniu mu przestępstwa zakwalifikowanego z art. 284 § 2 k.k. w zw.

z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 238 k.k. w zb. z art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w brzmieniu obowiązującym na dzień 08.05.2015r.

w zw. z art. 4 § 1 k.k.

Wobec braku apelacji na niekorzyść oskarżonego Sąd Apelacyjny zwraca uwagę na to, że przyjęta konstrukcja czynu ciągłego określa czas jego popełnienia na okres od 4 maja 2015r. do 8 maja 2015r. Najwcześniej zatem

o dokonaniu przywłaszczenia omawianego zestawu samochodowego możemy mówić w dniu 8 maja 2015 r. Nie pozostało to bez konsekwencji dla karnoprawnej oceny działania oskarżonych P. S. i D. W.. Dla rozstrzygnięcia kwestii ich odpowiedzialności karnej ma to kluczowe znaczenie.

W nawiązaniu do argumentacji obrońcy oskarżonego M. S. wypada jedynie wskazać, że trafność rozstrzygnięcia sądu a quo co do przyjęcia daty końcowej dokonania przywłaszczenia rzeczonych zestawu samochodowego nie budzi wątpliwości Sądu Apelacyjnego. Bezsprzecznie bowiem za moment ten należało uznać chwilę złożenia przez tego oskarżonego zawiadomienia o dokonaniu kradzieży leasingowanego zestawu samochodowego (samochodu ciężarowego marki M. i naczepy marki L.). Dopiero w ten sposób oskarżony w sposób wyraźny

i jednoznaczny uzewnętrznił swój zamiar dokonania przywłaszczenia

tych rzeczy, a swoim dotychczasowym czynnościami związanym

z przetransportowaniem zestawu samochodowego z W. na teren firmy (...) w T. nadał wymiar czynności, które ku temu zmierzały. O ile, jak słusznie wskazywał obrońca, do tego momentu oskarżony nie wykazał pełnej woli postąpienia z omawianym zestawem jak

z własną rzeczą, to właśnie ten moment należało uznać za przesądający tę kwestię.

Trzeba bowiem mieć na uwadze to, na co słusznie zwraca się uwagę

w orzecznictwie, że odmowa wydania rzeczy użytkowanych na podstawie umów leasingu nie jest wystarczającą przesłanką do stwierdzenia dokonania przywłaszczenia tych rzeczy, ponieważ samo bezprawne zatrzymanie,

władanie czy korzystanie z cudzej rzeczy nie wypełnia jeszcze znamion przywłaszczenia. O zrealizowaniu znamion przywłaszczenia nie może stanowić również fakt niewywiązania się leasingobiorcy z postanowień zawartej umowy leasingu, skutkujący wypowiedzeniem takiej umowy. Dla przyjęcia realizacji znamion przywłaszczenia konieczne jest bowiem wykazanie, że oprócz obiektywnego rozporządzenia cudzą rzeczą przez sprawcę, jego działaniu towarzyszył tzw. animus rem sibi habendi, tj. zamiar zatrzymania rzeczy dla siebie albo dla innej osoby, bez żadnego ku temu tytułu (por. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 22 czerwca 2016 r., II AKa 145/16, LEX nr 2073871).

Trafnie Sąd Okręgowy uznał, że zebrane w sprawie dowody potwierdzają, iż w momencie zgłoszenia niepopelnionego przestępstwa i złożenia fałszywych zeznań w dniu 8 maja 2015 r. M. S. robił to w celu umożliwienia sobie przywłaszczenia przedmiotowego ciągnika siodłowego i naczepy (s. 27 uzasadnienia). Zasadnie zatem sąd a quo wskazał w swoich rozważaniach, że kolejne podejmowane przez niego działania stanowiły element opracowanego wcześniej planu (s. 29 uzasadnienia). Podkreślić jedynie ponownie trzeba, że sfinalizowanego przestępczym zamiarem dokonania przywłaszczenia rzeczy w dniu 8 maja 2015 r.

Nie ma w konsekwencji racji obrońca tego oskarżonego, gdy utrzymuje, że działania podjęte przez M. S. nie wyczerpują znamion przestępstwa przywłaszczenia powierzonego mu mienia. W wiarygodnym materiale dowodowym sprawy nie znajdują w szczególności potwierdzenia sugestie tego skarżącego, że przywołane działania oskarżonego mogły mieć na celu li tylko przekazanie rzeczowego zestawu samochodowego osobie trzeciej za zgodą firm leasingowych.

Postąpienie oskarżonego M. S. w dniu 8 maja 2015 r. i nieodparte uzewnętrznienie wówczas zamiaru przywłaszczenia animus rem sibi habendi sprawia, że niezasadne są również argumenty, podniesione na rozprawie odwoławczej przez obrońcę oskarżonego, co do ewentualnego zastosowania art. 15 k.k. Nie ma też powodów do utrzymywania, że nie mogło dojść do przywłaszczenia naczepy, ponieważ z treści wypowiedzenia umowy leasingowej przez (...) SA w W. wynikało, że termin zwrotu naczepy - (...) L. został określony do dnia 12 maja 2015 r. (k. 525). Z całą bowiem pewnością oskarżony właśnie w dniu 8 maja 2015 r. przesądził już to, że nie zwróci rzeczony naczepy.

Racje obrońcy, do których należy się ustosunkować w kontekście ich zasadności wynikają natomiast z zarzutu surowości orzeczonej wobec oskarżonego M. S. kary 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności, choć skarżący nie rozwija go ponad stwierdzenie, że surowość ta wyraża się w „wymierzeniu bezwzględnej kary pozbawienia wolności niekaranemu oskarżonemu”. Bezsprzecznie orzeczonej karze przedstawia się jako rażąco niewspółmierna. Trzeba bowiem mieć na uwadze to, że w istocie oskarżony jest osobą niekaraną sądownie, którą to okoliczność sąd a quo wziął wprawdzie pod uwagę, jednak nietrafnie nie dopatrzył się wobec niego innych okoliczności łagodzących. Nadał zaś nadmierne znaczenie jako okoliczności obciążającej temu, że „oskarżony nie działał z zamiarem nagłym, ale z premedytacją”, łącząc to ze sposobem popełnienia przestępstwa, który także potraktował na niekorzyść oskarżonego (s. 29 uzasadnienia). Trzeba jednak wskazać, że niezasadne jest przytoczenie jako okoliczności obciążającej faktu, że oskarżony dokonał „przywłaszczenia rzeczy mu powierzonych przez pokrzywdzonych”, bo należy to do znamion przestępstwa z art. 284 § 2 k.k.

Sąd Okręgowy zupełnie pominął dwie istotne okoliczności o charakterze łagodzącym. Pierwszą z nich jest to, że pokrzywdzeni już w dniu 9 maja 2015 r. odzyskali de facto przywłaszczony zestaw samochodowy. Po zabezpieczeniu go przez Policję poszczególne jego elementy zostały przekazane pokrzywdzonym firmom leasingowym (...) Sp. z o.o. i (...) SA

w W.. W ten sposób w rzeczy samej nie doszło do wyrządzenia żadnemu z pokrzywdzonych znaczącej szkody. Wprawdzie ciągnik siodłowy posiadał uszkodzenia w postaci zarysowań i przerysowań po prawej stronie, jednakże podlegał następnie użytkowaniu przez inny podmiot, a w dalszej kolejności został sprzedany bez naprawienia ww. uszkodzeń, które w istocie miały charakter eksploatacyjny. Z kolei rzeczona naczepa także stała się przedmiotem dalszego obrotu cywilnoprawnego zapoczątkowanego jej sprzedażą przez (...) SA w W. (s. 6 uzasadnienia). W tej mierze nie może działać na niekorzyść oskarżonego to, że zlokalizowanie omawianego zestawu samochodowego nastąpiło stosunkowo szybko, bo z wykorzystaniem GPS, zamontowanego poza wiedzą oskarżonego w ciągniku siodłowym marki M..

Po drugie należało też wziąć pod uwagę w kategoriach omawianych okoliczności i ten fakt, że w dniu 10 maja 2015 r. oskarżony będąc przesłuchiwany w KMP we W. w charakterze świadka oświadczył, że zawiadomił o kradzieży rzeczzonego zestawu samochodowego, choć w istocie do kradzieży tej nie doszło. Niezależnie zatem od motywów jakimi się kierował

i wiedzy organów ścigania w tej materii, nie trwał zatem długo przy swojej pierwotnej wersji.

Nie sposób też pominąć tych oczywistych danych płynących z treści opinii sądowo – psychiatrycznej (k. 552-557, 705), które wskazują na pozytywne cechy osobowości oskarżonego.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny, uwzględniając przywołane okoliczności, karę pozbawienia wolności orzeczoną wobec oskarżonego M. S. w punkcie 5 obniżył do 2 lat.

Dokonując kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu M. S. sąd a quo słusznie przyjął, że należało w tej mierze zastosować względniejszy dla oskarżonego stan prawny. Stąd też kwalifikacja tego czynu z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 238 k.k. w zb. z art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w brzmieniu obowiązującym na dzień 08.05.2015r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. (s. 29 uzasadnienia). Konsekwencją zastosowania art. 4 § 1 k.k. była też konieczność rozważenia czy zasadne byłoby warunkowe zawieszenie wykonania orzeczonej wobec oskarżonego kary 2 lat pozbawienia wolności.

W tych uwarunkowaniach związanych z „względnością” ustawy, mając na uwadze to, że orzeczona wobec oskarżonego kara nie przekraczała 2 lat pozbawienia wolności oraz biorąc pod uwagę jego postawę, właściwości i warunki osobiste, dotychczasowy sposób życia oraz zachowanie się po popełnieniu przestępstwa, Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, że w stosunku do oskarżonego zachodzą podstawy do sformułowania pozytywnej prognozy, która jest wymagana dla zastosowania warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności, tj. powzięcia przekonania, że będzie to wystarczające dla osiągnięcia wobec niego celów kary, a w szczególności zapobieżenia jego powrotowi do przestępstwa. W konsekwencji na podstawie art. 69 § 1 i § 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby 5 lat.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego wymierzona w ten sposób kara spełnia kryteria kary sprawiedliwej. Jest proporcjonalna do stopnia winy i społecznej szkodliwości czyn, realizuje cele zapobiegawcze i wychowawcze wobec oskarżonego. Pozostaje też w zgodzie z potrzebami w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

Konsekwencją dokonanej zmiany i zastosowania rzeczzonego środka probacyjnego była zarazem konieczność uchylenia punktu 6 zaskarżonego wyroku.

Przechodząc teraz do wyjaśnienia kwestii uniewinnienia oskarżonych P. S. i D. W. stwierdzić ponownie trzeba, że są to decyzje wynikające z zaskarżenia wyroku w odniesieniu do każdego z nich tylko na ich korzyść.

W odniesieniu do oskarżonego P. S. przypisano mu czyn polegający na tym, że w dniu 6 maja 2015r. w T. przy ul. (...) pomógł w ukryciu samochodu ciężarowego marki M. o numerze rejestracyjnym (...), Nr VIN (...) wraz z naczepą marki L. o nr rej. (...), Nr VIN (...), tj. zestawu o łącznej wartości 332.840 złotych, wiedząc że pochodzi on z przestępstwa, z tym ustaleniem, że:

- a) wartość netto samochodu ciężarowego marki M. wynosiła 227.398 zł,
- b) wartość netto naczepy marki L. wynosiła 95.528 zł,
- c) łączna wartość netto zestawu wynosiła 322.926 zł,
- d) oskarżony działał wspólnie i w porozumieniu z D. W.,

to jest przestępstwo z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym na dzień 06.05.2015r. w zw. z art. 4 § 1 k.k., z uwagi na zastosowanie warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności.

Oskarżonemu D. W. przypisano czyn polegający na tym, że: w dniu 6 maja 2015r. w T. pomógł w ukryciu samochodu ciężarowego marki M. o numerze rejestracyjnym (...), Nr VIN (...) wraz z naczepą marki L. o nr rej. (...), Nr VIN (...), tj. zestawu o łącznej wartości 332.840 złotych, wiedząc, że pochodzi on z przestępstwa, z tym ustaleniem, że:

- a) wartość netto samochodu ciężarowego marki M. wynosiła 227.398 zł,
- b) wartość netto naczepy marki L. wynosiła 95.528 zł,
- c) łączna wartość netto zestawu wynosiła 322.926 zł,
- d) oskarżony działał wspólnie i w porozumieniu z P. S.,

tj. przestępstwo z art. 291 § 1 k.k. w z w. z art. 294 § 1 k.k.

Przypomnieć w tym miejscu trzeba w pewnym uproszczeniu, w nawiązaniu do realiów sprawy, że paserem jest ten, kto po popełnieniu przestępstwa przywłaszczenia podejmuje czynności określone w art. 291 § 1 k.k. W odniesieniu do omawianych przypadków zostało to ujęte jako „pomoc do ukrycia rzeczy pochodzącej z przestępstwa”. Pomocnikiem jest zaś ten, kto deklaruje, że udzieli pomocy w ukryciu rzeczy przed jej przywłaszczeniem. Różnica pomiędzy pomocnictwem i paserstwem sprowadza się zatem do czasu, w którym ułatwiono popełnienie czynu zabronionego albo udzielono obietnicy takiego ułatwienia. Jeżeli miało to miejsce przed dokonaniem czynu zabronionego lub w trakcie jego wykonywania, to nie ma wątpliwości, że ułatwiający jego popełnienie jest pomocnikiem, natomiast gdy ta sama czynność, np. obietnica przechowania rzeczy skradzionej, została udzielona po dokonaniu kradzieży, to przyjęcie rzeczy od złodzieja będzie już paserstwem, a nie pomocnictwem (zob. A. Zoll, Prawo karne – własność jako przedmiot ochrony przy przestępstwie paserstwa. Glosa do uchwały SN z dnia 26 czerwca 2014 r., I KZP 8/14, Teza 1, OSP 2015/1/4).

To zasadnicze rozgraniczenie umknęło uwadze oskarżyciela publicznego, bowiem zarzucając oskarżonym P. S. i D. W. popełnienie paserstwa w odniesieniu do omawianego zestawu samochodowego, określając, że nastąpiło to w dniu 6 maja 2015 r., zupełnie nie odniósł tego faktu do zarzutu postawionego oskarżonemu M. S., że dokonał przywłaszczenia tego zestawu w okresie od 2 maja 2015 r. do 8 maja 2015 r. Już taka konstrukcja nakazywała powątpiewać w trafność zarzucania obu oskarżonym paserstwa rzeczy w dniu 6 maja 2015 r., skoro została ona przywłaszczona dopiero w dniu 8 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy tej kwestii również nie dostrzegł, a po przeprowadzeniu postępowania pierwszoinstancyjnego sytuacja zmieniła się o tyle, że przypisał oskarżonemu M. S. popełnienie przestępstwa przywłaszczenia zestawu samochodowego w ramach czynu ciągłego w okresie od 4 maja 2015 r. do 8 maja 2015 r. W żadnym ustaleniu sąd a quo nie przyjął inaczej niż to, że do popełnienia przestępstwa przywłaszczenia doszło w dniu 8 maja 2015 r., o czym już była wcześniej mowa.

Bezspornie zatem, skoro oskarżeni D. W. i P. S. podjęli czynności pożądane przez oskarżonego M. S. zmierzające do ukrycia zestawu samochodowego zanim doszło do jego przywłaszczenia, to ich odpowiedzialność karna winna kształtować się na płaszczyźnie pomocnictwa do przywłaszczenia omawianego zestawu samochodowego. W tej mierze, obiektywnie rzecz ujmując, nie mogli oni wiedzieć, że rzeczony zestaw samochodowy pochodził z przestępstwa, bo w rzeczy samej jeszcze nie pochodził. Wykonywane przez nich czynności miały miejsce, gdy nie doszło jeszcze do przywłaszczenia rzeczy – zestawu samochodowego. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że M. S. jeszcze w kwietniu 2015 r. uzgodnił przyjęcie ww. zestawu samochodowego przez swojego znajomego D. W., który zamieszkiwał w T., a który poprosił swojego znajomego P. S. o zlokalizowanie jakiegoś parkingu, na którym można byłoby ten zestaw zaparkować (s. 4 uzasadnienia).

Ich odpowiedzialność winna kształtować się podobnie jak oskarżonego T. P., co do którego wyrok uprawomocnił się bez postępowania odwoławczego (pkt 3 i 4), a któremu Sąd Okręgowy przypisał popełnienie przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym na dzień 06.05.2015 r. w zw. z

art. 4 § 1 k.k., polegającego na tym, że w okresie od 2 maja 2015r. do 6 maja 2015r. we W. udzielił M. S. pomocy do przywłaszczenia powierzonego mu mienia znacznej wartości w postaci samochodu ciężarowego marki M. o numerze rejestracyjnym (...), Nr VIN (...) o wartości 200.000 złotych wraz z naczepą marki L. o nr rej. (...), Nr VIN (...) o wartości 132.840 złotych, przeprowadzając ww. zestaw P. S. do T. w celu ukrycia, działając na szkodę firm (...) Sp. z o.o. i (...) S.A. w W., z tym ustaleniem, że:

- a) wartość netto samochodu ciężarowego marki M. wynosiła 227.398 zł,
- b) wartość netto naczepy marki L. wynosiła 95.528 zł,
- c) łączna wartość netto zestawu wynosiła 322.926 zł.

W rezultacie w realiach sprawy został wygenerowany kuriozalny stan faktyczny, w którym oskarżonego T. P. uznano (słusznie) za pomocnika do przestępstwa przywłaszczenia - przyprowadził zestaw samochodowy z W. na stację paliw H. w O. i dalej jechał nim konwojowany stamtąd przez P. S., którego poprosił o to D. W., do T., aby tam razem zestaw ten zaparkować na wybranym dogodnym parkingu. Jadący przed nim P. S. i koordynujący przebieg zdarzeń telefonicznie D. W. (odwożący następnie T. P. do C. po umieszczeniu zestawu na parkingu M. R. w T.), zostali uznani zaś za paserów w sytuacji, gdy ich działania dotyczyły w tym samym czasie tego samego zestawu samochodowego, który nie został jeszcze przywłaszczony przez M. S..

Godzi się więc jeszcze przypomnieć, że przedmiotem przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. może być wyłącznie rzecz uzyskana bezpośrednio za pomocą czynu zabronionego (zob. wyrok SA w Warszawie z dnia 22 maja 2013 r., II AKa 120/13, LEX nr 1331114).

Oskarżyciel publiczny nie dostrzegł popełnionego przez sąd a quo błędu i nie wywiódł apelacji na niekorzyść oskarżonych, co umożliwiłoby ewentualne naprawienie tego uchybienia w postępowaniu odwoławczym.

Konsekwencje procesowe tego błędnego ustalenia należało zatem oceniać przez pryzmat apelacji wniesionych tylko i wyłącznie na korzyść oskarżonych P. S. i D. W., to jest przez ich obrońców. Obowiązujący w takim wypadku zakaz reformationis in peius (art. 434 k.p.k.), który należy do kategorii gwarancji procesowych chroni oskarżonego przed możliwością pogorszenia jego sytuacji w przypadku zaskarżenia orzeczenia na jego korzyść i gwarantuje, że w wyniku zaskarżenia na korzyść oskarżonego

nie zostaną zwiększone wobec niego „dolegliwości” zawarte w zaskarżonym orzeczeniu (zob. D. Świecki (w:) D Świecki (red.), B. Augustyniak,

K. Eichstaedt. M. Kurowski, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Tom II, wyd. IV, WKP 2018).

W świetle przeprowadzonych rozważań odpowiedzialność karna oskarżonych P. S. i D. W. winna kształtować się jako pomocników do przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. Jednakże dokonanie takich ustaleń wiązałoby się z koniecznością zmiany opisu czynu im przypisanego i jego kwalifikacji prawnej, co niewątpliwie pogorszyłoby ich sytuację. Z drugiej strony wymóg dokonania w sprawie prawdziwych ustaleń faktycznych stoi na przeszkodzie przypisaniu im przestępstwa paserstwa. W istocie mamy zatem do czynienia z sytuacją zbliżoną do tej, w której nie udowodniono, że oskarżony jest winny popełnienia zarzucanego (przypisanego) mu czynu.

W konsekwencji, ponieważ w zaskarżonym wyroku nie ma ustaleń dotyczących popełnienia przez oskarżonych P. S. i D. W. przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., przy jednoczesnym braku możliwości dokonania takich ustaleń przez sąd odwoławczy jako sprzecznych z zakazem reformationis in peius wynikającym z art. 434 k.p.k., zaskarżony wyrok należało zmienić i uniewinnić oskarżonego P. S. od popełnienia czynu przypisanego mu w punkcie 1, a oskarżonego D. W. od popełnienia czynu przypisanego mu w punkcie 7.

Jednocześnie z uwagi na takie rozstrzygnięcie należało uchylić punkty 2, 8 i 10 zaskarżonego wyroku dotyczące tych oskarżonych.

Wskazać jeszcze trzeba na to, że w zaistniałej sytuacji nie było możliwe uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu we Włocławku do ponownego rozpoznania, ponieważ z uwagi na zakaz reformationis in peius określony w art. 443 k.p.k. Sąd ten również nie mógłby dokonać ustaleń faktycznych zmierzających do skompletowania zespołu znamion czynu zabronionego (art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.), gdyż w sposób oczywisty byłyby one ustaleniami na niekorzyść oskarżonych P. S. i D. W..

W pozostałej części zaskarżony wyrok podlegał utrzymaniu w mocy, ponieważ Sąd Apelacyjny nie dopatrył się w tym zakresie zaistnienia uchybień, które należałoby brać pod uwagę z urzędu (art. 439 k.p.k. i art. 440 k.p.k.).

Kosztami procesu w części uniewinniającej oskarżonych P. S. i D. W., z uwagi na treść art. 632 pkt 2 k.p.k. obciążono Skarb Państwa.

Opłatę wymierzono oskarżonemu M. S. za obie instancje na podstawie art. 10 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U z 1983 r., Nr 49, poz. 223 ze zm.), a wydatkami postępowania odwoławczego obciążono go w 1/3 na podstawie art. 627 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. i art. 633 k.p.k.